

Kunnskapsdepartementet

Vår ref.:

Deres ref.:

Oslo, 8. september 2017

Innspill til rullering av Langtidsplan for forskning og høyere utdanning

Vi viser til høringsbrev. *Arkitektbedriftene* er ikke på høringslisten, men ønsker å gi innspill.

Arkitektbedriftene i Norge organiserer ca 90% av landets arkitektbedrifter. En sentral oppgave for oss er å sørge for at bransjen utvikler kompetanse og inngår i byggenæringens verdikjede slik at vårt samfunnsoppdrag oppfylles på beste måte.

Våre to innspill til langtidsplanen er følgende:

- Byggenæringen og våre bygde omgivelser må ha en plass i den reviderte langtidsplanen for forskning.
- Spesielt forskningsinnsatsen på byggenæringens prosesser må forsterkes.

Byggenæringen står for en direkte verdiskapning på 20,7% av den samlede verdiskapningen fra næringslivet i fastlandsøkonomien (BI Forskningsrapport 1/2015). Samtidig skal gode bygg, anlegg og tilpassede omgivelser skape reelle verdier gjennom de funksjonene de har og de effektene dette gir for mennesker, virksomheter og samfunn. Dette er effekter som læringskvalitet, helse, trivsel, kriminalitetsforebygging, bedrifters effektivitet og kreativitet osv.

Byggenæringen internasjonalt har over de siste 20 årene hatt en produktivitetsutvikling på kun en fjerdedel av annen industri og en åttendedel av landbrukets (McKinsey Global Institute 2017). Selv om norsk byggenæring på flere områder ligger langt fremme, ikke minst innen digitalisering, er det et stort potensiale i å utvikle en mer bevisst og systematisk verdiskapning gjennom denne næringen. Vi ser at land som Tyskland og England forankrer strategier for dette på regjeringsnivå.

Erfaringer fra Byggekostnadsprogrammet (KMD og BAE-rådet 2005-2010), og så vel internasjonal som nasjonal kartlegging de senere år, dokumenterer at det største potensialet for

utvikling ligger i å forbedre byggenæringens prosesser, dvs. hvordan prosjekter gjennomføres, hvordan man samspiller og hvordan kompetanse anvendes.

Det er et paradoks at det norske virkemiddelapparatet (Norges Forskningsråd og Innovasjon Norge) har vilkår for støtte som i praksis hindrer byggenæringen i å utvikle bedre prosjektprosesser. Vi mener derfor at det er helt avgjørende at næringen blir satt på den forskningsmessige dagsorden. Det er viktig så vel i et kort som langsiktig planperspektiv å innrette virkemidler som kan bidra til å realisere en nødvendig utvikling i norsk byggenæring.

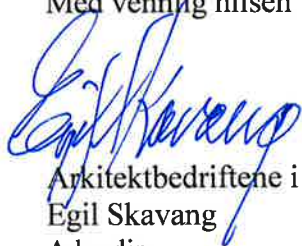
Næringen har selv iverksatt initiativ og arbeider som vil kunne skape resultater på kort og på lengre sikt dersom man oppnår tilstrekkelig kraft i arbeidet og dersom resultatene får tilstrekkelig bred anvendelse. Vi tenker her særlig på etableringen av «Prosjekt Norge», senter for fremtidens prosjektprosesser ved NTNU, på flere av arbeidsområdene til Bygg 21 og på enkeltprosjekter som «Arkitektur skaper verdi» og «Oscar-prosjektet».

Nettopp i utviklingsarbeid hvor det er viktig å involvere mange, og spesielt mindre kompetansevirksomheter, hvor det er nødvendig å arbeide tverrsektorielt og hvor det er avgjørende å lykkes med kunnskapsspredning, vil finansiell støtte fra virkemiddelapparatet være utløsende.

Fra arkitektbransjens ståsted viser vi til kartleggingsarbeid nylig gjennomført av vår egen forening i samarbeid med Norske arkitekters landsforbund. Her avdekkes at det mangler kunnskapsoverføring og målrettet utvikling på flere områder. Tverrsektoriell forskning og tverrsektorielt samarbeid mellom arkitektmiljøene og faglige miljøer innen helse, sosialomsorg, politi osv. vil kunne gi ny kunnskap om utforming av boliger og boligområder for å oppnå økt livskvalitet og redusert behov for sykehusinnleggelse, økt opplevelse av trygghet, tilhørighet og respekt, og redusert ungdomskriminalitet.

Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning vil kunne gi norsk byggenæring et nødvendig grunnlag for et utviklingsløft.

Med vennlig hilsen

Arkitektbedriftene i Norge
Egil Skavang
Adm.dir.